

6. številka.

V Ljubljani dne 16. marca.

II. leto 1883.

Nove ideje — novi možje!

Nov svet je postal mej nami in porodile so se nove ideje v ljudstvu. Stare, puhle fraze nimajo več veljave. Državni poslanci, ki še vedno v parlamentarneji areni prazno slamo mlatijo, se po polnem varajo v svojih nazorih in časovnih potrebah.

Državne poslance naše in mestne zastopnike ljubljanske, ki po starej navadi najpotrebneše zadeve odkladajo od seje do seje, teden za tednom in mesec za mesecem, so vže davno prehiteli drugi dogodjaji.

Ljudstvo zahteva od svojih zastopnikov pozitivnih in praktičnih uspehov, ono zahteva brzega in plodonosnega delovanja. Poklic poslaniki ali mestnega zastopnika nij samo častni. Poklic ta obseza najtežavneše dolžnosti, dolžnosti resnega delovanja.

Srednje in nižje vrste ljudstva ovlada velika nevolja. Čim dalje se kaže potreba socijalne in gospodarstvene reforme, ki zasluži občno pozornost. Meščan pravi: Kupčija gre rakovo pot in država mora skrbeti, da bo bolje in da mi ne oberačimo. Obrtnik, delavec pa: Mi dva ne premoreva toliko, da bi mogla vsaj človeški eksistirati; družba je dolžna, da nama ona vzmogoči človeka vredno stanje. To ste dve potrebi, ki značite denašnji položaj. Kar smešno je videti, kako se v očigled tem razmeram javne zadeve po starem kopitu rešavajo. Vsi ti poslanci in mestni očetje iz starodobne šole podobni so mumijam, ki so povstale iz grobov. Podobni so starodobnim razvalinam starega veka. Njim gre le za vnanje reprezentiranje in govorniško glorio. Če se to ne predrugači, nij čuda, da se ljudstvo ojači in nove može pošlje v javne zastope.

Če ljud zahteva kruha, dela in zaslužka terja, pač mu je šmentano malo pomagano z puhlimi govori. Poslanci naši morajo vse svoje delovanje prenesti na tisto polje, na katerem našemu narodu vrase izdatno zboljšanje materijalnega stanja. Pa tudi mestni zastopniki ljubljanski morajo vso svojo moč v to združiti, da ukrenejo sredstva, po katerih bi razcvetalo mesto naše in se mu odprli novi viri blagostanja.

Nove ideje, ki ovladajo ljudstvo, terjajo svoje pravo. Volilci nijso več tako lahkoverni in naivni, kakor nekdej. Poslanca ali zastopnika ne volijo zavoljo tega, da bi se ponašal z mandatom, ampak da bi se zanje potezaval, delal in zastopal njihove interese.

Kdor neče delati in se truditi, nijma pač pravice zavzemati prostor, častni sedež v javnih zastopih. Tacih «placholterjev» ljudstvo ne treba.

Komur nij moči služiti novim idejam, kedor socijalnim in gospodarstvenim pretvorbam ali reformam ne more delati gáz, tak nijma pač prava do ljudskega mandata.

Da, porodile so se nove ideje v ljudstvu, mej narodom našim, a to ne uvidevajo tisti, ki so bili do zdaj narodovi voditelji, kažipoti. «Nov svet je postal mej nami» — s temi besedami pričeli smo današnji uvodni članek — in ker je dandanes politikovanje neobhodno potrebno za vsak narod in za vsacega človeka — mi mislimo izobraženega, niti iznimši ženske — ona je buditelj in nositelj napredka in novih idej — se narod, ljud brez politike pogrezne v duševno letargijo in postane suženj tujih življev.

Kaj nam pač koristi še tako lepo govoričenje v dunajski zbornici o jezičneji ravnopravnosti, le jezik, jezik je vedno na dnevnem redu, doma

se pa jako malo briga ljud za te puhle fraze, ker pajčevina v želodci nij niti nemška, niti slovenska, ampak pohaja od — bēde!

Od početka izhajanja našega lista in do danes se nam pač ne more očitati, da bi bili mi stali pikro sedanji vladnej sistemi nasproti, baš nasprotno, ker smo imeli in imamo še sladko nadejo, da bo vlada vse v njenem programu načrtane točke uresničila, ker stranki naši tudi ni vse jedno, ali se za ljud česa stori na Dunaji ali ne; naj si tudi na obalih Dunava zapamtijo, da smo mi pač vže siti tistih velikonočnih praznikov, ko so se naši poslanci vračali domov brez pi-ruhov; bože, vsaj bi bili zadovoljni, ko bi nam vsaj lupine prinesli!

Izvirna dopisa.

Iz Kropce. V preteklem letu se je Vaš cenjeni list večkrat prav možato za nas Kropčan potezal, a letos ste nas menda po polnem pozabili (Nikakor ne! — Ured.) Ker se naše slabo stanje ni ne zboljša, naj bo tudi meni dovoljeno, nekaj omeniti. Kako se naš delavec od rane ure do trde noči za svoj borni kruh trudi, le tisti vé, kateri si j v Kropi vse razmere ogledal. Cele rodovine s tako rekoč na svoja ognjišča za vse življenj priklenene in komaj si toliko časa pridobé, d svoje turšičine nezabeljene žgance vžijejo. Nji dnevni zaslužek je k večjem 50 do 60 kr., in tem naj se kakor človeku treba živé? Ni čud toraj, da pri takem delu in brez potrebne hrane naše ljudstvo leto za letom na svojem zdrav bolj propada, da le še mehanično životari. V sre mora človeka zaboleti, ako si predstavlja nel-čajno duševno in telesno krepkost Kropčanov i ako zdaj pogleda njih véle obraze, njih onemogla trupla. Mnogo se piše o nesrečni eksistenciji naši

Zabavni del.

Svatbena noč „ramazana“*.

Spisal A. S.

Sedem svetih nočij je v turškem koledarji: noč pred prorokovim rojstvom, noč spočetja, noč prorokovega nebohóda, noči pred obema bajrami, noč nedolžnosti in konečno noč vsemogočnosti ali osode 27. dne ramazana ali meseca posta. Zadnja noč je najsvetejša iz mej vseh, ter jo zagrinja tajupolni zavoj.

Svatbena noč ramazanova turškega padišaha je kaj zanimiva. Običaji so vsi drugi nego pri ostalih nočeh in obstojé v zatajevanji samega sebe, ker v teh sedmih nočeh ne sme priti z haremom v kako dotiko. Šest noči je tudi naslednik prorokov, sultan, tej šegi podredjen, toda sedma, najsvetejša noč «vsemogočnosti», je za njega važna in naravno v nasprotji z ostalimi. Podložni njegovi namreč zahtevajo, da k mnogim cvetečim rožicam «v vrtu blaženosti» pridruži novo cvetko. Ako ta deva potem vladarja obdari z novim potomkom, je to dobro znamenje slave

* Ramazan je 9. (topli) mesec v turškem koledarji, v katerem so največji posti mohamedanski in se začena po našem 2. listopada.

Osmanovega rodu. Deva, ki je tacega «odlikovanja» vredna, je navadno krasna sužnja, katero izgojuje mati sultanova ali pa soproga kacega vezirja z največjo pozornostjo. Nekteri trdé, da se ta starodavni običaj več ne obnovlja, ali ljud še zdaj to verjame, ter si posebno o poslednej nevesti «ramazanovej» Abdula Medšida pripoveduje čudno istorijo.

* * *

V mramorovej palači v Dolma-Bağsi se je v haremu obhajala velika slavnost na čast «ramazanovej» nevesti. Abdul Medsid se je vrnil iz mošeje do smrti utrujen. Umeteljni ogenj, kakoršnega so ognjestrojci vsako leto za onega večera pripravili pred palačo, se nij zažigal, in je nevesta pričakovala sultana v dvoranah princesinje Adlijé, sestre sultanove. Navadno je bila nevesta kaka krasna mlada Habešanka iz Gondara, ki je bila zeló olikana in učena. Abdul Medsid je zadnja leta najraje imel habešanske žene.

Sultan je počival v zamreženeji sobi, od koder se vidi v rudečo slavnostno dvorano. Ta dvorana in druge sobane so ponos armenskega stavitelja Balijana. Predočimo si ogromno, dragoceno dvorano iz belo-modrega marmeljna, vrh koje se vzpenja obloka iz kristala. Lučice tisoč in tisoč sveč in svetilnikov svetijo in blišče na stenah. Veselo, čilo gibanje vlada v prekrasni dvorani. Donizettijev nevidljiv orkester igra pri-

ljubljeno zmes, in v dragocene obleke oblečen žene se sprehajajo po dvorani. Tú in tam, k mamljiva godba brhke nožice sužkinj k ples spodbada, je videti na pregrinjalih zapeljiv rajde.

Rajanje se prične. Le sultan počiva v sol še vedno sam z na pol mižečimi očmi, ena začaranemu kalifu v pripovedki. Njegov najljub- hrt leži shuljen ob njegovem podnožji. Ker j bila preproga razpeta, se je le slabo iz dvoran hrup razlegal v to tiho zakotje, od koder j sultan tolikokrat gledal poleg svoje črnolase kadine igre svojih sužkinj. Danes je pa tú tak prazno in tiho, da je bilo čuti lehno plivkanj vode, koje so prouzročevale kitajske ribice v la zurnih posodieah.

Kar vstane Abdul Medsid ter pozvoni; teko se prikaže izza preproge glava mladega haremskega čuvaja. Skopljeni čuvaj, rodom Habešar bil je ko deva krasen. Podaril ga je sultanu Rizpaša ter brzo postal njegov ljubljenej. Ta mla denič, kojemu je tesna, rumena kamižolica črna ožnorana tako lepo pristojala, je vselej jahal cesarskem spremstvu tekoj za sultanom. Ko b ne bili tako močno čislali sultana, čudil bi s bil marsikteri, da ljubosumni Abdul Medsid trj tako krasnega čuvaja v svojem haremu!

Sultan pokima in Habešan koraka, drže srebrni svečnik v roci, v mali salonček p vkusu Ljudevita XIV., kojega je svoje dni izgo

fužinarskih delavcev, vsak, tudi vlada, sprevidi potrebnost zboljšanja, a storilo se do zdaj še nič ni. In kako lahko bi se nam pomagalo! Vlada naj bi zato skrbela, da bi se naši fužinarski izdelki v tuje dežele izpeljavali in naši domači trgovci naj bi naše in sploh domačih fužin izdelke prodajali in tako tujemu iz angleških in drugih tovarn prišlemu blagu pot v našo deželo zapirali.

Zeló bi mi potem v našem fužinarstvu napredovati zamogli; naše izdelke bi zamogli bolj cenó prodajati, naših delavcev trud bi bil bolj plačan, ker bi tudi naši trgovci več zaslužili in, s kratka rečeno, vsa Kropa bi se znova oživila, opomogla. Bog daj, da bi vendar enkrat tudi nam zarija odrešenja zasvetila!

Ker sem pa ravno pri pisanji, hočem še nekaj družega poročati. Dolgo časa se pri nas že o vpeljavi obrtne šole govori, a stvar napreduje menda po polžovo, ker do danes o tej zadevi še nič natančnejega ne vemo. Pač potrebna bi bila za naš kraj taka šola, lahko bi si v njej naša mladina vednosti nabirala, s katerimi bi si lažje in boljši kruh služila, kakor njeni očetje. Sploh bi se um naših otrok v taki šoli bistril, da bi bili pripravi za druga bolj hvaležna dela, kakor je fužinarstvo. Tudi ta naša želja bi se lahko brez znatnih stroškov v korist velike naše okolice izpolnila.

Konečno bom izpregovoril še nekoliko o naših gozdarskih zadevah. Ko je pred več leti — menda leta 1851. — fužinarstvo se do vlade s prošnjo obrnilo, naj bi ta zaradi vednih preprirov mej kmeti in ogljarji naše gozde v Jelovici sekvestrirala, je država začasno oskrbovanje teh gozdov prevzela. Zdaj pa, ko so se sovražne razmere mej kmeti in ogljarji ukončale, te sekvestracije ne potrebujemo več, a država neče več našo Jelovico iz rok pustiti in mi fužinarji, kakor pravi posestniki, moramo čakati, kateri les — navadno najslabši — nam bo vse-mogočna roka borštarnarjeva za oglje odločila. Ne gre nam še zadosti slabo, ni še dovolj, da se imamo neizmerno truditi za svoj obstanek! Še za to pičlo imetje, katero so si že naši očaki priborili, se nam je bojevati.

Vlada naj bi se tu sama prepričala, kako ta stvar stoji, in naj bi se na predloge gozdarskih uradnikov ne ozirala in sprevidela bode, da ni samo ta želja opravičena, nam našo lastnino zopet izročiti, temveč da bi to tudi nji sami

tovil znani dekoracijski slikar pariške opere, Séchan. Na levi so sultanove kopelji, na desno je pa vhod k padišahovim sobam in njegove izvoljene krasotice, ktero so bile haremske žené vže dovedle. Kedar se sultan prikaže na pragu svojega harema, nobeden ne smé hoditi po hodbi in stopnicah ter je največja tihota. Krasni Habešan sleče sultana do «časgir» (široke hlače) in do srajce.

Sužkinja je bila vže davno v svojej sobi, kar je značila vgašena lampica v kotičku tik vrat. Vnanje duri harema so bila zaklenjena, a serajlski čuvaji na svojih mestih. Notri pa je bil sultan po polnem sam z svojim mladim «lalom» (čuvajem). Ker je bil Abdul Medsid zelo otožen, nij zapazil prestrašenega obraza čuvajevega. — Habešan se je tresel na celem životu, a sultan še ni ničesar zapazil. Vstopivša v omenjeni salonček, kar postoji Abdul Medsid in vije roke strahu in boječnosti, kazaje s prstom na veliko benečansko zrcalo, v kojem je bilo videti blede obraza obéh mož. Babjevera pri Turkih namreč ostro zapoveduje, da se v ramazanovej noči zakrijejo vsa zrcala, ker še tisto leto mora dotični umreti, ki se v tej noči vidi v zrcalu. Zgodovinski je znano, da je bil Abdul Medsid naj babjeverniji Turk. Tudi to noč so bila v cesarski palači zakrita vsa zrcala iznimši jedno, raz koje je padel zavoj na tla.

Habešan poda sultanu pozlačeno umivalo, toda sultan stoji tú kar okamenen, oči je imel

v korist bilo, ker ima pri vsem tem oskrbovanji le — škodo. — Toraj kličemo na pomoč: kdor more, naj pomaga!

Z Dolenjskega. Minoli mesec bral sem v nekem štajerskem listu dopis z Dolenjskega, v katerem dopisnik toži, da se vsako leto pri nas toliko posestev po eksekutivni dražbi proda. Pač žalostno je res, če se pomisli, da ravno pri nas kmetiški stan naj bolj peša in da mu pri sedanjih razmerah že skoro ni več moč, se popolne revščine obvarovati. Leto za letom naš kmet bolj obubožava in kmalo bo tako daleč prišlo, da bomo na celem Dolenjskem posestva sedanjih kmetov v rokah onih videli, kateri sedaj za kmetov propad tako dobro skrbé! Temu pa niso samo visoki davki uzrok, o ne! vsaj te naš kmet „z navdušenjem“ plačuje, kakor je nedavno nek slovenski poslanec na Dunaji rekel — celo izraz „briljantno“ je rabil — uzrok temu so večinoj naši domači oderuhi. Oglejmo si nekoliko te ljudi. Pomlad pride in kmetu je treba za seme, za delavce in za svojce in svojo družino hrano oskrbeti. Semena nima, denarja še manj in vendar se mora on sè svojimi preživiti in tudi svoje posestvo obdelovati, ako hoče jeseni od njega kaj dobiti. Kaj mu je torej storiti? Poda se k oderuhu; ta mu posodi na prihodnjo žetev nekoliko denarja ali pa semena in vina za delavce. Delo se zdaj zna pričeti. Kmet dela, se potí in vesel je, da ima vsaj upanje, da ne bo njegov trud zastonj. Res, vse lepo kaže, trta uže zori, kmalo bo vse pod streho imel. Vendar mu nij privoščeno, da bi to on užival, kar si je v potu svojega obraza pridelal.

Toča, katera skoro vsako leto naše poljske pridelke pokonča, pobije grozdje, uniči večinoma vse drugo poljsko sadje in še ostali del nij kmetova ampak oderuhova last. Pomladi mu je posodil n. pr. vedro vina, a nazaj jih terjá šest. Kako mu jih bode revež dal, ko je vsled toče sam le komaj tri vedre pridelal. Treba torej počakati, a poleg tega tudi silne obresti plačati. Letina je bila slaba. V prvej polovici zime že kmet nima živeža. Gre zopet k drugemu sosedu, naj mu kaj posodi; ta mu da seveda proti visokim obrestim. — Drug dolg je storjen in kmet — pogubljen! Mesto davkov, katere je še od lanskega leta dolžan, mora oderuhu obresti plačevati. Davkarija pa tudi ne čaka, zarubi mu živino ali posestvo, napravi mu vsled tega ogromne stroške in po kratkih letih je posestvo

vperte v krvavo levico čuvajevo Ob jednom se čuje iz sobe sužkinje bolesten vzdihljaj, Habešan spusti svečnik in umivalo na tla ter zbeži.

Abdul Medsid je bil babjeveren a ne strahopeten; hiti v sobico sužkinje ter se kmalo zopet prikaže. Njegovo mramorovo obličje je bilo še bledše nego prej: v sobi je ležala nevesta «ramazanova» mrtva z globoko rano v srci . . . V tem hipu se čuje puškin strel: na veliki terasi haremski proti Bosporu zgrudil se je mrtev na zemljo mož, zadet od krogle «bostančika» (haremski stražnik), bil je to vbogi Habešan. — Osem dni pozneje umrl je sultan.

Ljudje so si pa pripovedovali ta dogodek z naslednjim dodatkom: Habešan je radovedno ogledaval nevesto «ramazanovo», ko si je zavoj odpenjala. Spoznal je v nji dekleta, s kojim je bil v svojej domovini v Gondaru zaročen kot deček. Egipovski otroški sleduhi so mu jo vgrabili ter prodali v Štambul. Njega je pa koptiški agent skopcev v Sinti spačil in poslal Rizi paši. Ljubosumnost ga je dovedla k temu krvavemu činu, da je Abdul Medsid našel zadnjo svojo nevesto v haremu zabodeno!

O svatbenih nočeh «ramazanovih» sedanjega sultana ljud nič ne čuje in se obče misli, da je vže odpravil to staro navado.

na — bobnu, naš kmet torej suženj oderuhu, kateri mu posestvo pri zadnji dražbi za svojo terjatev odkupi in velikodušno dovoli, da mu sme na njegovem nekdanjem gruntu za pičlo plačo tlako delati!

In tako se godi vsacemu, katerega nesrečne razmere prisilijo, da si pri oderuhu kaj izposodi. Skrajni čas je pač, da bi postave ostreje tako nečloveško početje zasledovale, ker drugači bo vsa Dolenjska čez ne dolgo postala druga kranjska — Galicija, razloček bi bil v oseh samo ta, da imajo ondi nekrščene pijavice, pri nas pa — krščene!

Domače zadeve.

— (Cesar v Ljubljani.) Poroča se nam: Slavnostni odbor postavi, počenski od južnega kolodvora, po celej dunajskej cesti na obeh straneh visoke mlaje sè zastavami ter je okraši z grbi kranjskih mest in trgov. Na podaljšku dunajske ceste in po Schellenburgovej ulici zasadi se „živi plot“ sè zelenjem. Pravi slavnostni prostor je južni konec „Zvezde“ tik gledišča. Ondi se ima postaviti slavolok, cesarski paviljon in odri za gledalce slavnostnega sprevoda. Na Novem trgu bo postavljen vodomet, gnala ga bo sila požarne parne brizgalnice. Ljudska veselica bo pa pod Tivoli v levo na travniku. Dalje bo ob tej priliki tudi razstava prehistoričnih predmetov, najdb na koléh, bronastih posod, rimskih grobov in drugih na Kranjskem izkopanih starin iz prastare dobe. Vrhu tega se na ogled izlože krasni ženski ročni izdelki domače obrtnije in umetniški izdelki, ter nam ne bo samo predočila ta razstava pradobo Kranjske, ampak tudi kulturno-zgodovinski položaj in napredek v sedanjosti. — Dalje bo ljudska kuhinja vsaki dan za časa cesarjevega bivanja v Ljubljani pogostila 300 mestnih ubožcev brezplačno. Plačal bo pa vse stroške te pogostitve mestnih ubožih velikoposestnik g. vitez Gutmannsthal-Benvenuti sam; dobil bo vsak revež fino kosilo in pol litra vina. Vsled lepega čina je imenoval ljudske kuhinje odbor tega dobrotnika ubožih častnim členom.

— (Kranjska hranilnica) je imela te dni svoj občni zbor. Premoženje se je v l. 1882. pomnožilo za gl. 1 114 437, 3 kr., in znaša torej skupno premoženje gl. 17 799 021, 47 kr. — Če pomislimo, da ima hranilnica ogromne dobičke, zdi se nam pač svota gl. 13 590, katero je razdelila mej razne zavode, društva, šolam v podporo, kot kaplja v škap vode.

— (Blagoslovljenje cerkve Jezusovega srca.) V škofijskem pastirskem listu čitamo, da bo preč. g. škof Pogačar blagoslovil novo gotično cerkev Jezusovega srca v Kravjej Dolini v dan 12. ali 13. julija t. l. ob povodu cesarjevega bivanja v Ljubljani.

— (Pokopali) so v sredo franciškanskega patra čast. g. Joahima Jereba. Umrl je za plućnico v 38. l. dobe svoje. Pokojnika je posebno kmetsko ljudstvo čislalo in je bil jako izveden v vrtnarstvu; kaj rad je lepšal cerkev franciškansko ob velikih praznicah z najkrasnejšimi cvetkami.

— (Ljudska štatistika.) Po zadnjem ljudskem štetju na Kranjskem je pri nas ne-oženjenih 148 195, oženjenih 72 599, neomoženih 155 206 in omoženih 76 549 osób. Vdovcev je 8987 in vdov 19 631.

— (Vojaška taksa.) C. kr. ministerstvo deželne brambe je opozorilo okrajna glavarstva, da ima vojaška taksa nepovoljen vspeh. Po statističnih izkazih je 77 do 88 odstotkov vojno takso plačujočim odmerjen najmanjši cenilni razred, namreč 1 gold. na leto. V ta razred pa spadajo le tisti plačevalci takse, katerih dohodek „ne presega dnevnega zaslužka“. V očigled temu se bo v prihodnje strogo gledalo na to, da v praksi ne bodo brezvspešne „dobre namere“ postavodajalcev.

— (Naše hišnike) vže zdaj opozarjamo, da v očigled prihodnje 600letnice in s to združenih slavnostij ukrenejo ob pravem času potrebno, česa jim treba pri popravljani in zvonajnega lepotečenja njihovih hiš in poslopij in da se preskrbé gledé vnanje olepšave prej ko je moč. Staviteljski mojstri pač ne bodo mogli v zadnji uri vsem željam in zahtevam vstreči in tisti, ki bodo pozneje zidariskih delavcev trebali, jih še za drago plačo ne bodo dobili.

— (Slavni naš pesnik) č. g. Simon Gregorčič, vikar na Gradišči, dobil je od visokega naučnega ministerstva umetniški štipendij, ki znaša več sto goldinarjev. Na tako odlikovanje smemo Slovenci in še posebej bližnji rojaki Goričani ponosni biti.

— (Umrli je) Julij Vilhar, višji poročnik v pokoju, še le 28letni nadepolni mladenič, zvest sin naše domovine, 12. t. m. zvečer. Rajnki je bil mlajši sin našega pesnika Miroslava Vilharja in dečko krepkega značaja in železne volje, katerej je prišla na pomoč tudi nenavadna zmožnost, tako sicer, da je, akopram še prav mlad, sam sebi pripuščen, z največjo odločnostjo si tudi sam pot odprl do dostojne kariere. To je že drugi sin rajnkega Miroslava, ki je vsled preognjenosti za svoj poklic umrl. — V Št. Jurju na južni železnici (Štirski) je pa 6. t. m. zatisnil oči č. g. župnik Josip Hašnik, ki je prejšnja leta kaj marljivo pisal v „Novice“ in Slomškove „Drobtince“. V zadnjih časih se o njem ni dosti čulo, a temu se ni čuditi, ker je gospod imel uže 72 let. On se je v mladosti veliko trudil, zato je čisto naravno, da je v starosti opešal. Posebno rad je delal slovenske pesni, če tudi ni bil pesnik, a hvalevredna je dobra njegova volja; da bi vsi sedanji pisatelji bili tako poštene in rodoljubni, kakor je bil on!

— (Karel Wolf), železniški in okrajni zdravnik v Radovljici, je, kakor se nam od tam poroča, v noči 10. marca umrl kot žrtev svojega poklica 55 l. star. — Ranjki je bil obče priljubljen kot zdravnik in v družbi. V prostih urah se je kaj rad pečal s študijo orijentalnih jezikov, v katerih je bil tako izveden, kakor malokedo na Kranjskem.

— (Redka službena starost.) Občinski sluga v Naklem, 85letni Matija Waidhauser, opravlja svojo službo vže celih 70 let, ker je vže kot 15letni deček pri smledniški graščini kot pomožni sluga posloval.

— (Dvorni svetnik pl. Pavič.) Od tega moža si dalmatinski narodni listi in tudi pražka „Politik“ ne obetajo mnogo. Plemstvo si je pridobil njegov oče za časa njegovega poslovanja kot deželnega namestništva svetnik v Ljubljani. O njem posnemljemo iz „Pol. Corr.“ sledeče: Gospod dvorni svetnik Pavič pl. Pfauenthal, ki je ravno premeščen v Zader, je gojenec zagrebske pravne akademije, kojo je 1861. l. absolviral, potem je bil avskultant dež. sodnije graške, posloval je pri okrožni sodnji v Celji in pri mestni okrajni sodnji v Gradci, pri deželni sodnji v Ljubljani in okr. glavarstvu v Vipavi. 1867. l. postal je adjunktom pri deželni vladi v Ljubljani, potem koncipijentom pri ministerstvu notranjih zadev, tajnik dež. namestništva v Gradci, okr. glavarjem v Liézen in Mariboru. 1876. l. je postal stolnik in konečno svetnik pri deželnem namestništvu v Zadru. — To karijero g. Pavičevo prinašamo zaradi tega, ker je on baje odmenjen za jako uplivno in važno mesto, ako bi prej ali slej nastale kake premembe med višjim uradništvom na Kranjskem.

— (Društvene zadeve.) V praznik sv. Jožefa (ponedeljek) ob 9. uri dopoldné ima delavsko društvo pri „Tavčarji“ shod. Dnevni red: 1.) Novi davkarski predlogi; 2.) novinarstvo; 3.) položaj obrtnikov in delavcev. — V nedeljo 18. t. m. imata pa svoj občni zbor: Hranilno in posojilno društvo ob 10. uri v gostilni „Bierhalle“ in: Trgovsko bolnišni in penzijsko društvo ob 11. uri na rotovži.

— (Telovadno društvo „Sokol“) razpisuje mesto telovadnega učitelja. Oglasila izvolijo naj se pošiljati najdalje do 15. maja t. l. odboru.

— (Košane nij več.) Pogorela je ta vas na Krasu 4. t. m. v jednej uri do tal, blizo 34 poslopij. Škode je nad 30 000 gld. Zgorela je tudi neka ženska. — Enaka nesreča je Košano doletela l. 1871.

— (Kamenje v „Zvezdi.“) Minulo je vže mesec dnij, ko je bil pri železnej ograji okolu drevoreda jeden železen steber poškodovan, katerega so morali odstraniti, ob jednem pa tudi podporna stebrička od kamena razbiti. Pripeljali so še istega dné novo kamenje, obdelano in okroglo za tlak, toda še danes leži ondi pri ograji nasproti kazinskemu vrtu.

— (Porotne obravnave) se bodo v tem zasedanji vršile še naslednje dni: 20. marca: Fran Korbar, Alojzij Vindišar in Jakob Žebre zaradi tatvine, goljufije in obrekovanja; 21. marca dopoldne: Maria Igljč zaradi umora; 21. marca popoldne: Peter Kokalj zaradi uboja, ter se potem s to obravnavo zaključijo porotne sodbe v tem zasedanji.

— (Sodnijsko zasledovan.) Okrožna sodnija v Celji sodnijsko zasleduje 46letnega rudniškega vodjo in fabriškega posestnika v Hrastniku, Viljema Ihno, zaradi goljufije in izproneverjenja. Ihna, ki jo je baje popihal v Ameriko, porodil se je v Dortmundu v Westfaliji.

— (Na vešala so obsodili) v Celovci kmeta Jožeta Zelnika, ki je ostrupil štiri tedne starega otroka z — arsenikom.

— (Slepar.) Prijatelj nam piše z Dunaja: Nek komi Ešve na Dunaji je opeharil soprogo znanega kapelnika Šincla rojeno Vesovo iz Ljubljane za 3000 gld., katere mu je ona v to svrhu izročila, da bi skupno pričela trgovino s zelenjavo. Ker je dotični slepar še na drug način izvabil iz obeh mnogo denarja, pride cela zadeva pred porotnike.

— (Še enkrat plin.) Zadnjič smo omenjali električno osvetljava in plin, ter — če tudi neradi — ime tistega obrtnika imenovali, ki bode vsakemu konsumentu plina natančneje povedal o tisti peticiji za znižanje plinove cene, katera pa, ker osnovatelji žalibog niso bili edini, nij še zagledala belega dné. Na to se oglasi on v nekem tukajšnjem listu v poslanem, da on nikdar peticije za znižanje plinove cene v roci nij imel i. t. d. Mi smo zoper vsako pačenje besede naše, ter onim gospodom, kateri so to poslano zoper nas napravili, le to povemo, naj blagovolé zadnjo številko našega lista pazljiveje prebrati in gotovo se bodo prepričali, da mi nijsmo trdili o omenjenem obrtniku, da podpise za peticijo nabira. — Le dosledno!

— (V Panoptikum) kar vró gledalci dan za dnevom, ker se v istini kaj enacega le redko, redko tú pri nas vidi. Posebno delajo globok vtis na vsacega obiskovalca skupine pri večernej svetljavi. Gosp. Veltée ostane tú še dva meseca.

Drobtince.

— (Proč z loterijo!) V državnem zboru je vtorek pri razpravi trgovinskega ministerstva v točki „loterija“ priporočal poslanec Roser resolucijo, naj se odpravi loterija. Rekel je, če je tudi predlog njegov brezvspešen, vendar bo predlagal, poslanci naj prosijo cesarja, da bi naročil ministerstvu, izdelati predlog v odpravo loterije. Resolucija se je izročila — budgetnemu odseku. Vederemo!

— (Dunajski kovači) so pred nedavnem ustavili delo, ker se njihovim terjatvam mojstri in fabrikanti niso hoteli vdati, dasi so te terjatve naravne in opravičene, namreč zvišanje zaslužka, deseturno delovanje in počitek ob nedeljah in praznikih i. t. d. Zdaj so se jim pridružili še podkóvski kovači treh največih dunajskih firem. V mestu Steyr, kjer puške izdeljujejo, so pa baje propustili iz službe več sto delavcev, kojih večina se je napotila unkraj oceana — v Ameriki sreče in kruha iskat.

— (Blagodušni podpornik.) Gospod Josip Gorup, obče znani rodoljub vseh Slovincem koristnih stvari, podaril je te dni podpiralneje zalogi graških vseučilišnikov 1000 gold.; gotovo lepo svoto je zopet položil ta plemeniti mož na altar domovine. Naj bi ga posnemali po razmerah tudi drugi, katerim je Bog naklonil obilno posvetnega imenja.

— (Berolinski Francesconi.) Predvčeranjem so v Berolinu našli denarnega listonošo Kossaetha v nekeji hiši Adalbertne ulice umorjenega; zmanjkala mu je tudi denarna torbica, v kojoj je imel 1000 mark za raznotere stranke. Sumi se, da ga je umoril in oropal nek Sander, pri kojem se je baš pred zločinom listonoša mudil. Sander je izginil.

— (Nesreče.) Na morji je letos veliko nesreč. Predzadnji ponedeljek se je v velikem viharju potopil parnik „Navarre“ na potu iz Kopenhagna v Leith. Deset mornarjev je otel nek holandski parnik, šestinšestdeset osov pa je utonilo. — Na Angleškem so bili te dni zopet strašanski viharji. Vsem ribičem iz Hulla, ki so ribarili, potopili so se čolni in ribiči so našli smrt v mrzlih valovih; tudi od družih strani dohajajo vesti o enacih nesrečah.

— (Svetožar Miletić) je temu svetu za veke odmril. Odpeljali so pred nedavnem tega znamenitega publicista in rodoljuba ogerskih Srbov iz neke dunajske — norišnice domov v Novi Sad neozdravljenega; trpi namreč na mehčanji možjan. Prouzročil je to strašno stanje petletni zapor vsled madjarske nasilnosti, a vse zaradi jednega članka v njegovem organu „Zastava“ zoper Madjare. Celih 5 let je bil osamljen v zaporu, nijsu mu dovolili knjig, še pisati in sprehajati se ni smel!

— („V sredi v zlati skledi . . .“) Dné 21. februarja vršila se je pred okrožno sodnijo moskovsko zeló žalostna sodnijska obravnava. Zatožena je bila 25letna dekle imenom Teniševa, ki pohaja iz najstare ruske kneževske rodovine, zaradi tatvine. Cela oseba zatoženke je bila jako neprijazna: mala postava, bled, zabuhel obraz, blede zatekle ustnice, ostrižena glava, hrepavi glas, butalasti pogled — skratka v popolnej zanikernosti.

Kneginja Teniševa je bila svoje dni srečna in čislana, kajti oče njen je bil milijonar in imovit posestnik, ki je samo v saratovskej guberniji premogel 3000 desetinj polja (1 desetina ima 3200 štirij. sežnjev). Soproga njegova umrla mu je v mlajših letih ter mu zapustila edino dete, obtoženo hči. Dobila je najboljšo odgojo in višje izobraženje, a žalibože prišla je v slabo družbo, mej nihilistične študente, ki so jo zapeljali in polagoma ob vsi dedščino pripravili in konečno, ko revica nij imela od česa živeti in si tudi nij znala zaslužiti, spravili so jo v neko slaboglasno hišo. To je bilo v Moskvi. Tu se je kneginja Teniševa seznanila z mnogimi mladimi možkimi, s katerimi se je noč in dan okoli klatila. Kmalu je postala velikanska pijanka, kajti zgodilo se je dostikrat, da jo je policija našla na ulici v nezavesti ležati, ter jo je spravila na stražnico . . . Počenjala je to tako dolgo, da jo je privedlo — na obtožno klop. Kneginja Teniševa je bila obdolžena, da je ukradla nekemu mlademu Rusu imenom Nikijorov, ki je ostal popolnem vinjen pri nji, 90 rubljev. Ker pa sodnija nij mogla zatoženki dokazati tatvine, so jo porotniki za nekrivo proglasili, tako tudi sodniki.

Celó porotnikom se je mlada kneginja v srce zasmilila, da so mej seboj nabrali 45 rubljev ter je izročili njenemu zagovorniku, da bi dekleta vzal iz te zloglasne hiše in jo spravil v kako pošteno. — Vse to je na zatoženko napravilo globok vtis; obljubila je solznimi očmi sodnikom in porotnikom, da se odslej hoče posteno živiti s šivanjem. Kar se njenega očeta tiče, le-ta je vže pred leti umrl zbog tuge nad takim prostopašnim življenjem svoje hčere.

— (Hči Napoleona I.) V Lindenthalu pri Kölnu ob Reni je umrla nedavno nezakonska hči Napoleona I. v prav revnih razmerah in so jo morali pokopati na občinske stroške. Pokojnica se je imenovala grofinja Falkenberg, tako se je imenovala njena mati, in je bila svoje dni zeló premožna, toda zapravljivost in luksus sta jo spravila na beraško palico. Živila se je napósled od šivanja. — Kako se na svetu vse obrača!

Častitim prijateljem in naročnikom!

Uverjen o vsestranskem priznavanju njihovih poštenih, le v blagor ljudstva posvečenih namenov, z obžalovanjem javljam, da mi zdaj nij še moč, list moj v tednik spremeniti. V prvič se mi je še vedno sè svojimi protivniki, kateri moje pravične zahteve in namene ovirajo, boriti in drugič mi manjka izdatne denarne podpore. Naročnikov mi pač ne manjka, a kaj pomaga, ker jih toliko z naročnino zastaja.

Z drugim poluletjem, če Bog da, bo tednik zagledal beli dan in prosim v to svrhu vse prijatelje lista, naj me pri tem podjetji blagovolijo z nabiranjem naročnikov in vestnim pošiljanjem naročnine podpirati. Dalje prosim tudi dosedanje č. gosp. naročnike, naj mi blagovolijo naznaniti, če jih je volja tudi na tednik, kateri bode 5 gold. za celo leto stal, naročiti, ker pred izdavanjem tednika moram vsaj bistveno vedeti, da ne bom potem na izgubi.

One naročnike pa, kateri so sè svojo lansko ali letošnjo naročnino še na dolgu, vljudno prosim, naj vendar prej ko je móči novce vpošljejo, ker morajo sami sprevideti, da je brez materialne podpore vsako enako podjetje brezuspešno.

To v odgovor ónim mnogim čast. gospodom, kateri mi, odobrovaje moje nesebične in nepristranske namene, vedno svetujejo, naj bi se „Ljudski Glas“ spremenil v tednik.

Ferdinand Suhadobnik,
lastnik in urednik „Ljud. Glasu“.

Poslano*.

Nedavno sem bil v Ljubljani ter pri gosp. Pribošiču kupil nov klobuk za 2 gld. 20 kr. Reči moram, da me je gnala zgolj radovednost v to prodajalnico, ker sem vedno mislil, da se za tako ceno pač ne more pošten klobuk dobiti. A jako sem se varal, ker sem se prepričal, da je blago dobro. Enak klobuk, katerega sem prej drago plačeval, sem tukaj za polovico cenejši dobil. Gosp. Pribošič nam je stoprav oči odprl in pokazal, da ni vselej treba dobro blago preplačati. Videl sem, da ga v tem posnemajo tudi drugi naši klobučarji.

V Kamniškem okraji dne 10. sušca 1883.

Poznavalec dobrega blaga.

* Za zadržaj in obliko ne prevzema nikakršne odgovornosti uredništvo.

Listnica uredništva.

G. J. E. Z. v K.: Prosimo obljubljenih dopisov. Danes je uže nekaj Vašega v listu. Na zdravje! — G. R. S. v K.: Ni za nas. Pišite to v kak drug list. — G. P. M. v A.: Pride prihodnjič. Pričakujemo kmalu kaj novega. — G. P. H. v S.: Hvala! Pride tudi prihodnjič. Za danes prekasno.

Listnica opravištva.

G. Ivan Korče v Hotedersiču: Na Vaše prijazno vprašanje naznanimo, da Vaša naročnina za minulo leto 1 gld. in za letošnje poluletje znaša 1 gld. 50 kr., skupaj toraj 2 gld. 50 kr. Zdravi! — Gostilna pri „Veselem Kranjcu“ v Postojini: Kaj pa je z Vami? Ali niste listnice v zadnjem „Glasu“ brali? — G. J. K.—r. v R.: Lepa hvala za Vaše prizadevanje pri nabiranju naročnikov. Da bi mnogo tacih prijateljev imeli!

Tržne cene v Ljubljani

15. marca 1883.

Hektoliter banaške pšenice 9 gl. 05 kr., domače 7 gl. 64 kr.; ječmen 4 gl. 55 kr.; reš 5 gl. 4 kr.; ajda 4 gl. 23 kr.; proso 4 gl. 87 kr.; turšica 5 gl. 20 kr.; oves 2 gl. 93 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gl. 86 kr.

Josip Geba

urar

v Slonovih ulicah šte. 11

v Ljubljani

priporoča

svojo bogato zalogo raznovrstnih

žepnih in visečih ur,

srebrnih verižic itd.

Poprave se izvršujejo cenó,

natančno, pod poroštvom.

Le kratek čas se vidi v dvoranah starega strelišča

velikanski dunajski Panoptikum,

historično-umetniška
izložba plastičnih mojsterskih del,

jedina te vrste in brez konkurence. Obseza: preko 150 podob v nadživotnej velikosti, po polnem oblečene in opremljene, predstavljajoče: historične skupine, znamenite pesnike in umetnike minulosti in sedanjosti, vladarje, junake, rodovinske prizore, humoristične slike, inkvizicijo; dalje skupine in prizore iz iztočnega in bosenskega bojišča na konjih in peš itd. Posebno opozorujemo na glavno sliko **Munkacsy-jevo**:

Kristus pred Pilatom,

ktera ostane le do Velike noči v razstavi na ogled.

Ustopnina: za osebo 30 kr., za vojake do šikovnika in otroke 15 kr. —

Odprto je vsaki dan od 2. ure popold. do 9. ure zvečer; v nedeljo ali praznik od 9. ure zjutraj do 9. zvečer.

Z odličnim spoštovanjem

L. Veltée, Panoptikuma lastnik.

Adolf Eberl

stavbeni in pohištveni barvar, izdelovalec slikanih napisov, lakirnik.

Lastna fabrikacija

oljnatih barv, lakov in firnežev.

Prodaja na debelo in drobno.

Ljubljana,

Marijin trg, tik franciškanskega mostú.

Cenilniki se pošiljajo na vse strani, kdor jih želi.

C. kr.

privilegij za zboljšanje šivalnih strojev.

Ivan Jax

Ljubljana, Marije Terezije cesta, hotel „Evropa“.

Zaloga raznovrstnih šivalnih strojev

za rodovine in rekodelce, za rabo vsakeršnemu potrebnemu šivanji.

Izdelovalnica strojevih stopal in posameznih delov.

Zaloga šivank, cvirna in olja.

Vsak pošten trgovec, šivilja ali privatna oseba dobi proti

prav malej doplačil na mesečne obroke v znesku 5 gld.

njegovim zahtevam primeren šivalen stroj; porošstvo dajem na 5 let in zastoj poučujem.

Tudi ne pri meni kupljene šivalne stroje popravljam.

Janez Dimic

puškar

v Kolodvorskih ulicah šte. 4

se vljudno priporoča č. občinstvu za vsa puškarska dela, posebno pa lovcem. Dalje izdeljuje in popravlja vsa v to stroko spadajoča dela prav po ceni. Naročbe vzprijema tudi po pošti ter je naglo izvršuje.

Podpisana uljudno priporočata slavnemu občinstvu svojo bogato, na novo odprto

zalogo manufakturnega blaga

na veliko in drobno,

Mestni trg šte. 9,

ter uljudno vabita častite kupce k obilemu obiskovanju, obljubovaje vestno postrežbo in zagotowljaje jako nizke cene.

Odličnim spoštovanjem

A. in E. Skaberné.